

RAPORT ROCZNY

Instytutu Misesa

2022 – 2023

Słowo wstępu

W 2023 roku w Instytucie Misesa świętowaliśmy 20 lat działalności naszej organizacji. W ciągu tych dwóch dekad udało się nam stworzyć nie tylko sprawnie działającą fundację. Oczywiście wydanicstwo dzięki któremu dziesiątki tysięcy osób sięgnęły po książki związane z ekonomią austriacką, czy tworzenie na naszym portalu największego zbioru tekstów związanych ze szkołą austriacką w Polsce napawają dumą. Jednak Instytut to coś więcej niż wydawnictwo i biblioteka internetowa. Instytut Misesa to przede wszystkim instytucja tworząca w Polsce środowisko żywo zaangażowane w szerzenie rzetelnej wiedzy ekonomicznej i myśli wolnościowej.

Naszą misją niezmiennie od 20 lat jest kształcenie elity polskich ekonomistów. Największym zatem wyznacznikiem sukcesu Instytutu jest już znaczna, i wciąż rosnąca, liczba sukcesów młodych ludzi związanych z naszą Fundacją. Sukcesy te są zauważalne zarówno na płaszczyźnie naukowej, jak i rynkowej oraz społecznej.

Liczne już obronione, a kolejne wciąż powstające prace magisterskie i doktorskie nawiązujące zarówno do austriackiej szkoły ekonomii, jak i idei libertarianizmu są żywym obrazem tego, jak przekazywana przez nas wiedza zaczyna w coraz większym stopniu wywierać wpływ na tok dyskusji naukowej w murach polskich uczelni. Ludzi związanych z naszym środowiskiem nie brakuje również w biznesie czy organizacjach pozarządowych. Nasi byli wolontariusze oraz absolwenci Szkół Ekonomicznych zasiadają licznie zarówno na ważnych stanowiskach w ramach dobrowolnej strefy gospodarki jak i w zarządach organizacji trzeciego sektora, takich jak nasza.

Osiągnięcia tych osób są sukcesami nie tylko w skali mikro. W swojej rosnącej liczbie zaczynają one wywierać również wpływ w skali makro w postaci rosnącej świadomości zarówno istnienia i teoretycznego wkładu szkoły austriackiej w nauki ekonomiczne, jak i rzeczywistych konsekwencji rządowych ingerencji w gospodarke.

Wszystkie te zmiany są oczywiście zasługą nie tylko stałych pracowników Instytutu Misesa. Zawdzięczamy je wszystkim ludziom dobrej woli, którzy przyczyniają się do szerzenia w społeczeństwie wspólnych nam wartości takich jak naukowa rzetelność i poszanowanie dla praw własności. Szczególny dług wdzięczności mamy wobec wszystkich, którzy pomagali tworzyć Instytut przez ostatnie dwie dekady. Dziękujemy wszystkim, którzy wspierają nas zarówno swoimi darowiznami jak i godzinami przepracowanymi w Instytucie w ramach wolontariatu. Obiecujemy, że wasza pomoc nie pójdzie na zmarnowanie, i że kolejne 20 lat będziemy robić wszystko, co w naszej mocy, by dynamika aktywności zarówno Instytutu, jak i całego środowiska nie zmalała, a raczej nabierała jeszcze większego rozpędu.

Mateusz Benedyk
Prezes Instytutu Misesa

Spis treści

- 4** Dlaczego tworzymy Instytut Misesa
 - 5** Patron
 - 6** Liczby
 - 7** Wydawnictwo
 - 8** Mises.pl
 - 9** Kampania 1,5%
 - 10** Szkoła Ekonomiczna
 - 11** Jubileusz 20-lecia
 - 12** IX Zjazd Austriacki
 - 13** Crowdfunding
 - 14** Nowa strona mises.pl
 - 15** YouTube
 - 16** Medal Carla Mengera
 - 17** Prace nad filmem *Carl Menger: notatki na marginesie*
 - 18** Dzień wolności sektora prywatnego
 - 19** Instytut Misesa w mediach i obecność publiczna
 - 20** Sukcesy kadry naukowej Instytutu
 - 22** Zespół
 - 23** Finanse
 - 24** Podsumowanie
-

Dlaczego tworzymy Instytut Misesa

Zyjemy wizją świata, w którym społeczeństwo się bogaci, ubóstwo zanika, a innowacje poprawiają standard życia. Chcemy żyć w świecie, w którym doceniana jest rola twórców dobrobytu, a negatywnie ocenia się jego umyślnych i przypadkowych wrogów. Uważamy, że aby świat dążył ku temu ideałowi, potrzebne jest powszechne zrozumienie roli idei w życiu gospodarczym, a szczególnie idei pokojowej współpracy i wymiany handlowej. Dlatego naszą misją uczyniliśmy promowanie wiedzy ekonomicznej. Staramy się osiągnąć ten cel na dwa sposoby:

Tworzymy pomniki wiedzy – książki, artykuły, nagrania audio i wideo – z których mogą czerpać wszyscy poszukujący wiedzy o lepszej przyszłości.

Kształcimy elitę polskich ekonomistów – naukowców i popularyzatorów.

Hipermerytoryczność

Uważamy, że podstawowym orężem w walce o lepsze jutro, jest skutecznie komunikowana prawda o roli przedsiębiorczości w życiu gospodarczym oraz ukrytych kosztach biurokracji i interwencji państwa. Dlatego też skupiamy się na komunikowaniu prawd ponadczasowych i dogłębnie zbadanych. Jeśli w formie stosujemy czasem zabiegi retoryczne odwołujące się do emocji, to tylko służebnie wobec celów merytorycznych. One pozostają podstawą naszej misji.

Apolityczność

Głęboko wierzymy w słowa Lorda Actona o władzy i jej potencjale do korumpowania nawet dobrych ludzi. Dlatego staramy się unikać polityki, zarówno w działaniu, jak i w tym, jak jesteśmy odbierani. Nie wiążemy naszych nadziei na zmianę społeczną z żadną opcją polityczną.

Depersonalizacja przekazu

Zawsze odnosimy się do idei. Gdy pojawia się nowy pomysł na uregulowanie rynku pracy, nie interesują nas personalia pomysłodawców, historia ich rodziny czy życie osobiste. Unikamy sporów personalnych, a z przeciwnikami i sojusznikami chcemy „różnić się pięknie i mocno”, by nie zamykać drogi do przyszłej współpracy tam, gdzie nasze cele będą się zbiegały.

Wydajność

Mając świadomość ogromu stojącego przed nami wyzwania, chcemy wkładać pracę tam, gdzie będzie dawała efekty przez lata. Stąd skupienie na pomnikach wiedzy – one zostaną, nawet gdy my przeminiemy. By pomniki mogły powstawać, potrzebujemy doskonale wykształconych twórców, a dla ich upowszechnienia – rzeczników idei. Dlatego inwestujemy zarówno w dzieła permanentne, jak i w proces odnajdywania i kształcenia talentów, które będą z nami wspólnie pracować przy dalszej realizacji naszej misji.

Cierpliwość

Zmiany społeczne to proces na lata. Nie oczekujemy, że przeformowanie pojedynczej ustawy znacząco zmieni nasz dobrobyt. Dlatego nasza praca skupia się na projektach długofalowych. Nie oznacza to, że nie ma ona doraźnych skutków. Głęboko wierzymy, że już teraz nasi wychowankowie mogą i zmieniają klimat dotyczący przedsiębiorców czy regulacji. Niczym rozłożony na lata turniej przeciągania liny, nie możemy odpuszczać walki o umysły i serca ludzi, bo przewaga przesunie się w stronę przeciwników naszych idei. Parafrazując wybitnego popularyzatora ekonomii, Frédéric Bastiata – budujemy długofalowe zmiany, jednocześnie ciesząc się zarówno z tych sukcesów, *które widać, jak i tych, których nie widać.*

Zarówno nasza wizja, misja, jak i wartości inspirowane są postacią Ludwiga von Misesa, najważniejszego w naszej ocenie ekonomisty dwudziestego wieku. Wybitny umysł Misesa przez lata skupiał się nad dogłębnym poznaniem prawd rządzących ludzkim działaniem. Zwany „Ostatnim rycerzem liberalizmu”, Mises zawsze odnosił się do idei, nie do ludzi; nie wiązał się z partiami politycznymi; cierpliwie pracował nad swoimi dziełami nawet wtedy, gdy los był przeciwko niemu.

Ludwig von Mises (1881–1973) urodził się we Lwowie, a staranną edukację odebrał w cesarskim Wiedniu. Pochodził z rodziny świeckich żydów – zasłużonych m.in. dla rozwoju austriackiej kolei. Jego brat, Richard, został znanym matematykiem – rozwinął zwłaszcza rachunek prawdopodobieństwa. Ludwig początkowo interesował się prawem i historią, jednak w 1903 roku do jego rąk trafił egzemplarz książki Zasady ekonomii Carla Mengera. Elegancja i logika wywodu Mengera sprawiły, że kolejne 70 lat życia Mises poświęcił rozwijaniu ekonomii.

Kolejne lata życia Misesa to kolejne ważne publikacje ekonomiczne. Cztery najważniejsze dzieła w jego dorobku to: *Teoria pieniądza i kredytu* (1912), *Socjalizm* (1922), *Ludzkie działanie* (1949) i *Teoria a historia* (1957). Dzięki tym książkom wiemy m.in., że cykle koniunkturalne to nie naturalna przypadłość kapitalizmu, ale skutek politycznych manipulacji stopą procentową przez banki centralne. Mises wyjaśnił także, dlaczego socjalizm – pozbawiony kalkulacji ekonomicznej – nie może działać jako system gospodarczy,

nawet jeśli wszyscy mieszkańcy socjalistycznego kraju byłiby aniołami bez skazy.

Warunki, w jakich Mises tworzył swoje dzieła, były dalekie od komfortowych. Podczas I wojny światowej Mises walczył na froncie w armii austriackiej. W okresie międzywojennym, gdy naziści przygotowywali się do przejęcia władzy w Austrii, zmuszony był opuścić Wiedeń i przenieść się do Szwajcarii. Podczas II wojny światowej udało mu się z żoną uciec przez Francję do Stanów Zjednoczonych, gdzie osiadł do końca życia.

Chociaż w Stanach Zjednoczonych nie zyskał uznania w środowisku akademickim, to stał się aktywnym obrońcą wolności gospodarczej poprzez wygłaszanie licznych wykładów i publikację książek skierowanych do szerszej publiczności. Udało mu się także stworzyć grupę uczniów, którzy przekazali następnym pokoleniom jego dorobek i stworzyli podwaliny pod obecnie obserwowany rozwój austriackiej szkoły ekonomii. W Stanach Zjednoczonych prężnie działa Ludwig von Mises Institute, do którego założenia przyczynił się najzdolniejszy uczeń Misesa – Murray Rothbard. Austriacka szkoła ekonomii rozwija się także w licznych ośrodkach akademickich – jak George Mason University w Stanach Zjednoczonych, Universidad Rey Juan Carlos w Madrycie czy CEVRO w Pradze. Intelktualni spadkobiercy Misesa wydają dziś własne czasopisma naukowe, organizują konferencje czy działają w licznych wolnorynkowych organizacjach na całym świecie.

5 931 191

zasięg suma

330

liczba nowych polubień

23 748

stan lajków na koniec roku rozliczeniowego

23 986

stan obserwujących

303 000

zasięg

516

liczba nowych obserwujących

5 392

liczba obserwujących na koniec

61 224

wyświetlenia

8475,8 h

łącznie czas oglądania

493

nowe subskrypcje

9 045

subskrypcje na koniec okresu

W minionym roku Instytut wydał dwie nowe książki.

W ciągu ostatnich 20 lat wydaliśmy już łącznie 26 książek, które sprzedały się w ponad 50 tysiącach egzemplarzy, a kolejne są w trakcie przygotowania.

Swojej kontynuacji doczekał się pierwszy tom biografii Ludwiga von Misesa. Drugi tom biografii Misesa opowiada o jego pracy naukowej, założeniu Instytutu Badań nad Cyklami Koniunkturalnymi i dopracowaniu przez niego gmachu teorii ekonomii, a także o losach powstawania Ludzkiego Działania.

To znacznie więcej niż biografia wielkiego austriackiego ekonomisty. Jest to monumentalne dzieło, które śledzi życie Ludwiga von Misesa i ewolucję jego myśli ekonomicznej oraz umieszcza ją we właściwym kontekście historycznym i kulturowym. Niezwykle bogaty zasób źródłowy sprawia, że publikacja ta idealnie nadaje się dla osób, które dopiero wkraczają w świat nauk ekonomicznych, jak i dla pasjonatów szkoły austriackiej. Nawet osoby uważające się za ekspertów od myśli Misesa znajdą w tej publikacji wiele niezwykle ciekawych faktów.

Drugą wydaną przez Instytut pozycją był esej *Zapomniany człowiek*. Książka, pomimo swoich niewielkich rozmiarów, może być bardzo pomocna w zrozumieniu otaczającego nas świata. W treściwy sposób przekazuje ona prawdę, o której nikt chcący zrozumieć rzeczywistość gospodarczą, nie powinien zapominać.

W książce, poza esejem Williama Grahama Sumnera o tym samym tytule, przeczytać można jeszcze nawiązujący do niego tekst ś.p. prof. Witolda Kwaśnickiego zatytułowany *Zapomniany podatnik*.

Portal mises.pl to największy zbiór tekstów ekonomicznych w polskim Internecie, publikujemy także artykuły z innych dziedzin – zwłaszcza filozofii polityki. W minionym roku zwiększyliśmy nasze zasoby o 81 nowych artykułów.

W tym czasie na portalu mises.pl największą popularnością cieszył się szczególnie teksty analizujące historię i systemy ekonomiczne obowiązujące w różnych krajach świata.

Najchętniej czytane teksty w roku 2022/2023

Benjamin Powell	Gospodarka Japonii – dlaczego tak szybko rosła i dlaczego przestała?
David Henderson	Niemiecki cud gospodarczy
Łukasz Jasiński	Singapur – czy to dobry przykład rynkowego systemu ochrony zdrowia?
Mateusz Machaj	Więcej oszczędności
Ninos Malek	8 koncepcji, które uczą ekonomicznego myślenia

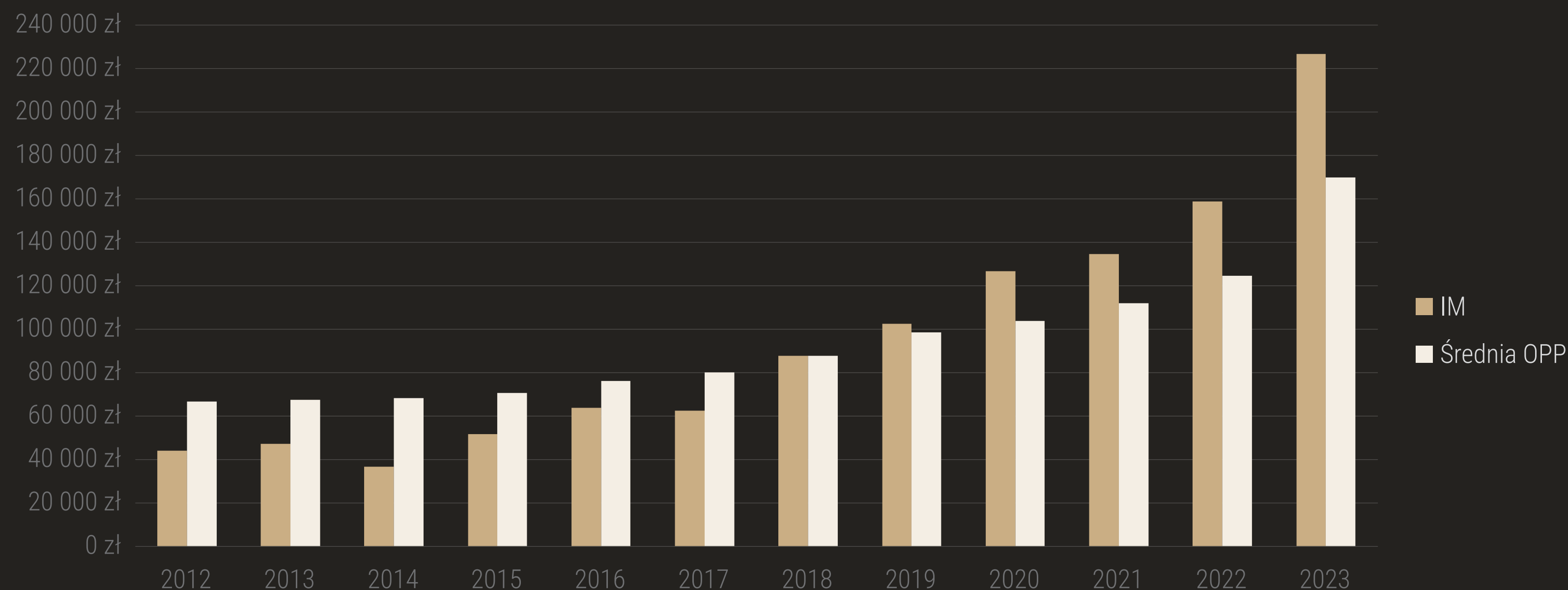
Z kolei wśród najchętniej czytanych tekstów, które ukazały się w tamtym roku na naszym portalu prym wiodli rodzimi autorzy. Największym zainteresowaniem cieszyły się ich analizy dotyczące sfery pieniężnej w zagadnieniach takich jak inflacja, czy sektor bankowy.

Najchętniej czytane teksty z roku 2022/2023

Przemysław Rapka	Czy to ceny ropy i gazu odpowiadają za inflację?
Mateusz Machaj	Zyski a inflacja czyli ilościowa teoria kontratakuje
Przemysław Rapka	Upadek Silicon Valley Bank – nie stało się nic zaskakującego
Łukasz Jasiński	Dlaczego w Polsce nie powstała jeszcze firma o zasięgu globalnym?
Norbert Slenzok	O Rosji, Ukrainie, USA i imperializmie

Kampania 1,5%

Kwota zebrana przez
Instytut Misesa na
tle średniej OPP

Polscy podatnicy
uwolnili ponad **200
TYSIĘCY** złotych!

W 2023 roku po raz pierwszy mieliśmy okazję przekazać aż 1,5% zapłaconego podatku na rzecz wybranej organizacji pożytku publicznego. Prowadziliśmy kampanię pod hasłem „Podnieśmy stopę wsparcia!”, nawiązując jednocześnie do zmian dotyczących OPP i polityki monetarnej polskiego państwa.

Podatnicy zdecydowali się zainwestować w edukację ekonomiczną kwotę **226 574,00 zł**, zamiast oddać ją państwu. Udało się zebrać ponad 40% więcej rok do roku i tym samym pobić właśnie zeszłoroczny rekord.

Dane dotyczące 1% pokazują, że konkurencja o środki z 1,5% jest bardzo duża. Jesteśmy przekonani, że wsparcie projektów Instytutu Misesa to bardzo atrakcyjna oferta dla wszystkich podatników chcących żyć w bardziej wolnym i sprawiedliwym społeczeństwie. W kolejnych latach planujemy dotrzeć do jeszcze większego grona osób podzielających te wartości.

Serdecznie dziękujemy za zaufanie!

Prosimy pamiętać o KRS: 0000174572 w kolejnym roku!

Szkoła Ekonomiczna

W dniach 20-24 września 2023 roku odbyła się kolejna edycja Szkoły Ekonomicznej. Była to już X odsłona sztandarowego projektu Instytutu Misesa.

Podobnie jak w poprzednim roku, tak i tym razem uczestnicy i wykładowcy spotkali się w podwarszawskich Falentach. Zarówno infrastruktura zapewniana przez ośrodek Cztery Żywioty, jak i otoczenie przyrody stwarzały warunki sprzyjające rozwojowi nauki. Kadra naukowa w składzie:

- Joanna Turowska,
- dr Mateusz Machaj prof. UW.
- dr Mateusz Benedyk,
- dr Łukasz Jasiński,
- Przemysław Rapka,
- dr Jakub Bożydar Wiśniewski,
- Dawid Megger

przygotowała serię wykładów i seminariów. Ich tematyka dotyczyła zarówno najistotniejszych punktów austriackiej teorii ekonomicznej, jak i aktualnych wydarzeń gospodarczych.

Osób chętnych do udziału w Szkole nie brakowało.

W tej edycji, dzięki wsparciu naszych darczyńców, udało się zapewnić bezpłatny udział w Szkole aż 34 osobom. Z roku na rok coraz większym zainteresowaniem cieszy się również możliwość wzięcia udziału w Szkole odpłatnie. Tym razem skorzystały z niej aż 3 osoby.

Mateusz Machaj powołuje do życia Instytut Misesa

W związku z tą rocznicą podjęliśmy szereg inicjatyw podsumowujących nasze dokonania, wśród których najważniejsza była modernizacja naszego portalu – największego zbioru tekstów ekonomicznych w Polsce. Dzięki wsparciu naszych Darczyńców znacznie odświeżyliśmy i unowocześniliśmy naszą internetową wizytówkę. Strona zyskała na atrakcyjności, a jej Czytelnicy mogą korzystać z niedostępnych wcześniej funkcji.

W Instytucie Misesa obchodziliśmy w 2023 roku 20 lat. Pierwszy wpis w KRS dotyczący naszej Fundacji datowany jest bowiem na 17 sierpnia 2003 r.

Grafika promująca zbiórkę na nowy portal mises.pl

Założyciel Instytutu Misesa, dr hab. Mateusz Machaj, prof. UW, również włączył się w świętowanie urodzin naszej fundacji. W podkaście dra Mateusza Benedyka *Ludzkie gadanie* opowiedział m.in. o swojej drodze do ekonomii austriackiej oraz po co powstał Instytut Misesa. Zaprojektował również jubileuszowy krawat, który można zakupić w naszym sklepie internetowym sklep.mises.pl.

Logotyp Instytutu Misesa używany w 2023 roku

Rok 2023 był dla nas obfity także w inne jubileusze. Po raz 10. zorganizowaliśmy Szkołę Ekonomiczną, a także Zjazd Austriacki, który odbył się 2 grudnia w Warszawie. Jego motywem przewodnim był dorobek polskich naukowców w rozwój austriackiej szkoły ekonomii. W 2023 r. minęło także 50 lat od śmierci naszego patrona, Ludwiga von Misesa.

Więcej o naszej historii możecie przeczytać w tym miejscu:

<https://mises.pl/historia-instytutu>

IX Zjazd Austriacki

W 2022 roku w ramach IX Zjazdu Austriackiego spotkaliśmy się we Wrocławiu, To właśnie tam 20 lat temu zaczęła się historia naszego Instytutu. Zjazd odbył się pod hasłem: „Państwo niebezpiecznie przedsiębiorcze”.

W związku z motywem przewodnim, jednym z gości kluczowych na zjeździe był prof. Alberto Mingardi dyrektor generalny Instytutu Bruna Leoniego oraz współautor wydanej nakładem naszego wydawnictwa książki *Mit przedsiębiorczego państwa*. W swoim wystąpieniu pochylał się od nad tematem mitów dotyczących konieczności wspierania przez państwo niektórych gałęzi i projektów prowadzących do postępu technologicznego. Swoją obecnością zaszczyił nas również prof. Jörg Guido Hülsmann, autor biografii Ludwiga von Misesa. W trakcie Zjazdu premierę miała druga część jego książki opowiadająca o dorosłym życiu i naukowym dorobku patrona naszego Instytutu. Uczestnicy konferencji mieli szansę nabyć ją z pamiątkowym autografem niemieckiego ekonomisty.

Po zakończeniu oficjalnej części Zjazdu, uczestnicy udali się na afterparty do pubu Pinta, gdzie dodatkowo odbył się quiz ekonomiczno-wolnościowy, moderowany przez dr hab. Mateusza Machaję, prof UW.

134 932 zł / 200 darczyńców

W grudniu 2021 rozpoczęliśmy zbiórkę funduszy na **produkcję filmu o założycielu austriackiej szkoły ekonomii – Carlu Mengerze** – w 2023 kontynuowaliśmy zbiórkę, chcąc zebrać środki na promocję powstającego filmu.

W sumie na cały projekt udało się zebrać **134 932 zł**.
Wsparto go prawie **200 darczyńców**.

Głównym mecenasem filmu jest pan Bartosz Baranowski.
Wszystkim darczyńcom serdecznie dziękujemy!

35 116,40 zł / 90 darczyńców

W 2023 roku przeprowadziliśmy zbiórkę na rzecz **przebudowy portalu mises.pl**. Prawie **90 darczyńców** wsparto projekt **kwotą 35 116,40 zł**.

Dzięki wsparciu darczyńców 20-lecie Instytutu Misesa uczciliśmy gruntowną przebudową naszego portalu!

Nowa strona mises.pl

W 2003 roku, gdy powstał Instytut Misesa stworzyliśmy również portal mises.pl. Przez dwie dekady strona mises.pl była w centrum działalności Instytutu. Komentowaliśmy na niej kryzys 2008 roku i jako jedni z pierwszych pisaliśmy o kryptowalutach już w 2013 r. Na mises.pl pojawiają się także tłumaczenia najistotniejszych tekstów dotyczących austriackiej szkoły ekonomii i analizy bieżących wydarzeń gospodarczych z perspektywy austriackiej.

Wiosną 2023 roku światło dzienne ujrzała zupełnie nowa strona mises.pl. Odświeżony został nie tylko aspekt wizualny. Odnowienia doczekały się również funkcjonalności i responsywność.

Najważniejszymi aspektami na jakie kładliśmy nacisk przy przebudowie strony było sprostanie naszym wymaganiom odnośnie takich rozwiązań jak:

- › Strona o przyjaznym i eleganckim wyglądzie
- › Interfejs, który uczyni korzystanie z naszych zasobów dużo bardziej intuicyjnym
- › Pełna responsywność, także żeby artykuły naszych ekspertów można było czytać na każdym urządzeniu z dowolnym rozmiarem ekranu
- › Dedykowany system CMS – dzięki niemu dużo lepiej zorganizujemy treści już dostępne na stronie i usprawnimy dodawanie nowych.

Wszystkie te wymagania udało się spełnić. Obecna, nowa strona Instytutu Misesa nadąża za standardami roku 2023. Zapewnia ona nie tylko funkcjonalności ułatwiające korzystanie z niej, ale również wizualną przejrzystość, która sprawia, że zapoznawanie się z zamieszczanymi na niej treściami jest jeszcze przyjemniejsze.

Oczywiście, zadanie tak ambitne jak postawienie strony będącej godnym następcą największego portalu dotyczącego szkoły austriackiej w Polsce było nie lada wyzwaniem. Cała inwestycja kosztowała ponad 50 tys. zł. Sfinansowanie jej nie byłoby możliwe bez wsparcia naszych Darczyńców. To właśnie dzięki nim wszyscy mogą cieszyć się korzystaniem z nowej strony mises.pl.

HayekPark

Od września 2023 r. na kanale YouTube Instytutu zagościł HayekPark: audycja przybliżająca tajniki teorii ekonomii oraz omawiająca bieżące kwestie gospodarcze.

Nasi ekonomiści w luźniejszej formie pogadank na żywo omawiają teoretyczne dokonania najważniejszych ekonomistów szkoły austriackiej, rozwiewają wątpliwości dot. interpretowania popularnych wskaźników i miar ekonomicznych, a także omawiają konferencje prezesa NBP w stylu commentary.

Ważnym elementem audycji są odpowiedzi na pytania widzów nadesłane podczas transmisji.

Ekonomiści w kwadrans

W tym roku premierę miały również kolejne odcinki z serii – *Znani ekonomiści w kwadrans*. Za sprawą dra hab. Mateusza Machaja prof. UW. nasi widzowie mieli możliwość poznać sylwetki kolejnych 16 postaci, które zapisały się na kartach historii myśli ekonomicznej. W tym roku poznaliśmy zarówno protoplastów ekonomii takich jak Adam Smith czy Richard Cantillon, jak również ich następców Karola Marksa i Alfreda Marshalla, na Miltonie Friedmanie i Murrayu Rothbardzie kończąc.

Medal Carla Mengera

Po dwudziestu latach działalności nadeszła pora, by dokonać podsumowania. Jednym z jego elementów była możliwość retrospektywnego doceniania osób, które szczególnie przyczyniły się do rozwoju ekonomii w duchu Szkoły Austriackiej w granicach naszej ojczyzny. W tym celu powołaliśmy do życia Nagrodę im. Carla Mengera.

Poprzez jej wręczenie chcemy okazać wdzięczność osobom, które wnieśli istotny wkład w realizację misji Instytutu i chociaż po części spłacić zaciągnięty wobec nich dług wdzięczności.

Pierwszą nagrodą zdecydowaliśmy się nagrodzić prof. Witolda Kwaśnickiego. To właśnie pod jego skrzydłami w murach Uniwersytetu Wrocławskiego kształcili się ekonomiści najściślej związani z Instytutem Misesa oraz polskim środowiskiem austriackiej szkoły ekonomii. Do wręczenia medalu miało dojść w trakcie IX Zjazdu Austriackiego. Niestety, nagła śmierć profesora spowodowała, że nie było mu dane odebrać medalu osobiście. W trakcie Zjazdu złożyliśmy go zatem na ręce jego najbliższej rodziny.

Prace nad filmem *Carl Menger: notatki na marginesie*

17

Latem 2023 roku odbyła najważniejsza część zdjęć ilustracyjnych do dokumentu o Carlu Mengerze. Po ułożeniu w całość historii opowiedzianej przez czołowych historyków i ekonomistów rozeznanych w niuansach życia i twórczości tego genialnego nowosądeczanina, odwiedzamy Wiedeń, by ponownie przespacerować się śladami Carla.

Oczywistym i koniecznym punktem jest wiedeński uniwersytet. Oprócz tego w filmie nie mogło zabraknąć: domów, w których Carl mieszkał, ulubionych kawiarni (Landman, Cafe Central), parlamentu, gdzie zasiadał pod koniec życia. Konieczne było też sfotografowanie miejsc symbolicznie ilustrujących przemiany historyczne czasów Mengera takich jak pozostałości murów obronnych, których wyburzenie otworzyło miasto w pierwszych latach obecności Carla, krypty kapucynów, gdzie spoczywa jego najśłynniejszy uczeń – Rudolf, czy słynnego parku Prater, w którym miała miejsce feralna wystawa światowa, a obecnie znajduje się – o ironio – wesołe miasteczko.

Za nami ostatni wyjazd ilustracyjny w Polsce: Cieszyn, Bielsko Biała, Maniowy – miejscowości, w których można znaleźć ślady Carla Mengera.

Dzień wolności sektora prywatnego

Od 2019 roku Instytut podaje swoje prognozy dotyczące Dnia Wolności Sektora Prywatnego. Wskaźnik ten ma pokazywać rzeczywiste obciążenia sektora prywatnego wydatkami publicznymi. Im na późniejszy dzień w ciągu roku przypada Dzień Wolności Sektora Prywatnego, tym większe obciążenia prywatnych producentów i pracowników.

W roku 2023 wedle naszych wyliczeń dzień wolności sektora prywatnego przypadał na **10 lipca**. Niestety jest to wynik dwa tygodnie gorszy niż rok wcześniej, kiedy sektor prywatny uwolnił się od rządu 26 czerwca. Szybki przyrost wydatków rządowych przy spadającej inflacji i kiepskiej kondycji gospodarki spowodował, że otrzymany wynik był drugim najgorszy w historii – poza pandemicznym rokiem 2020 z nadzwyczajnymi tarczami i silnymi obostrzeniami dla działalności gospodarczej.

Nasz wskaźnik ma dwie przewagi nad konkurencyjnymi miarami wielkości państwa. Po pierwsze, z wydatków publicznych usuwamy te, które są księgową fikcją (np. podatki państwowych urzędników czy emerytów). Po drugie, wielkość wydatków publicznych przyrównujemy do prywatnego PKB – dzięki temu nie musimy rozstrzygać, na ile wydatki publiczne przekładają się na wzrost/spadek dobrobytu.

Instytut Misesa w mediach i obecność publiczna

19

W tym roku Instytutowi udało się również zdobyć aktywność w mediach. Nasi ekonomiści gościli na kanałach YouTube zarówno nam nieprzychylnym, jak i zgodnym z duchem szkoły austriackiej i wolnego rynku.

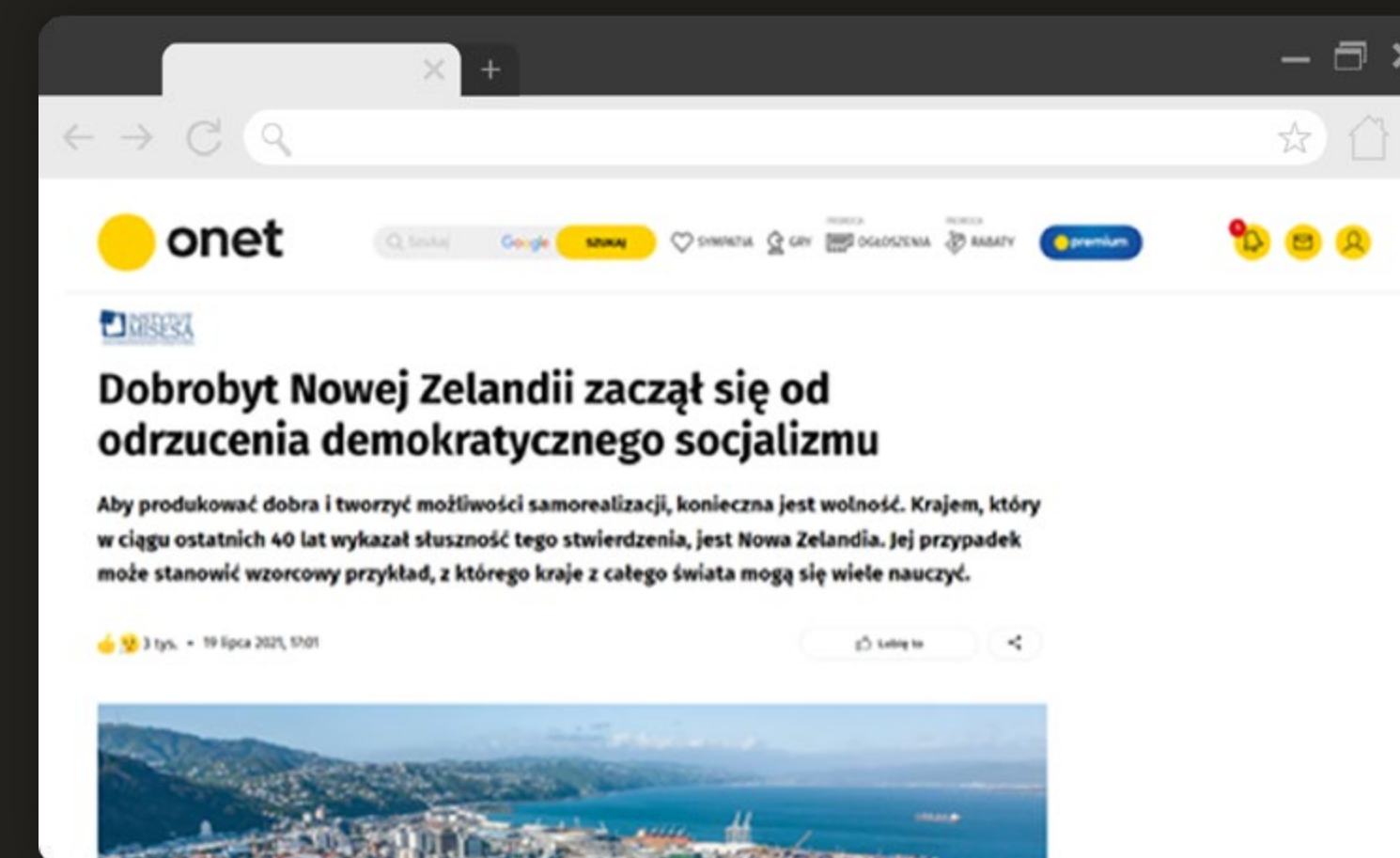
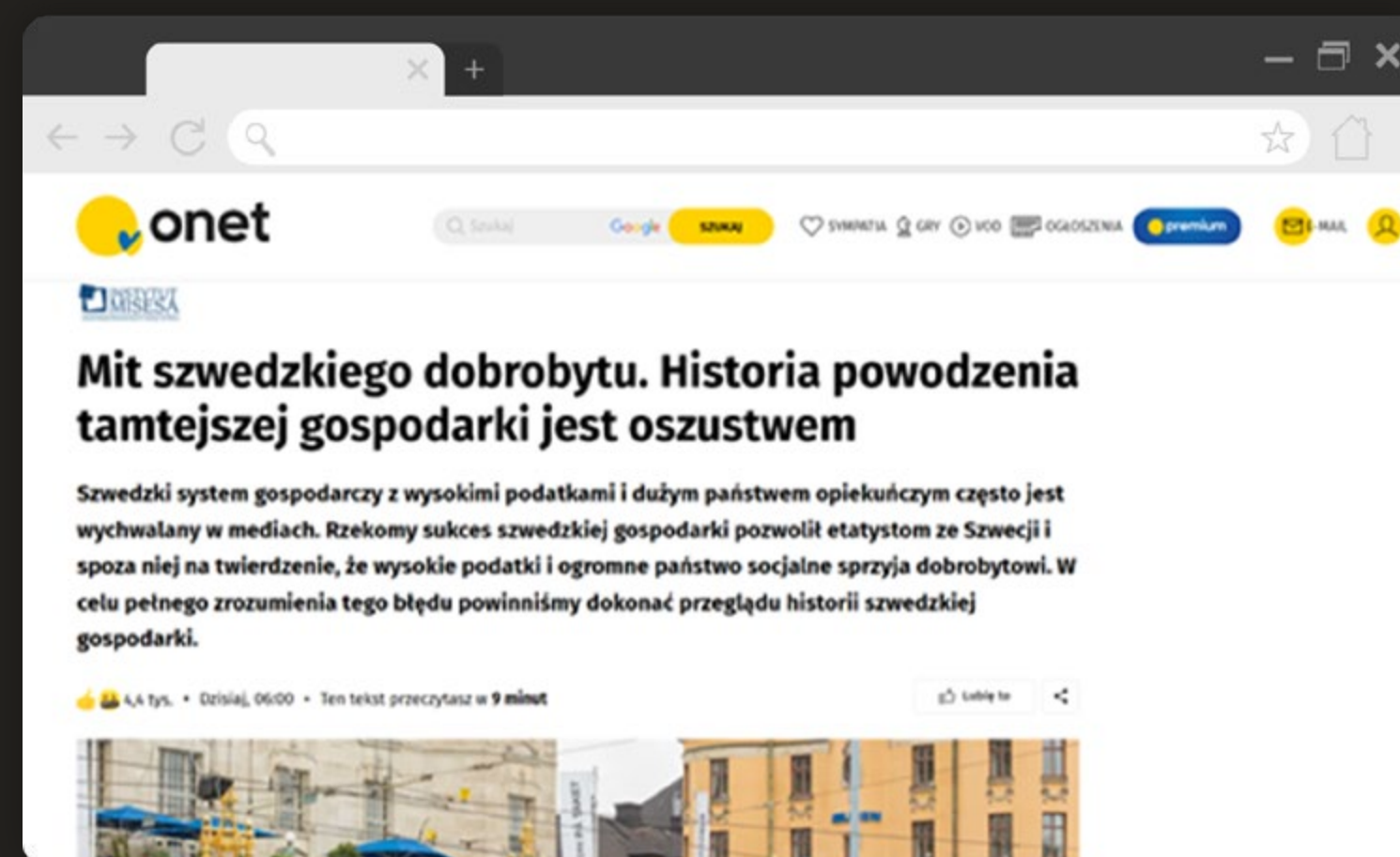
◀ Austriacka Szkoła Ekonomii – wywiad z prof. Mateuszem Machajem (Instytut Misesa) (youtube.com)

◀ Przez PONAD 2 MIESIĄCE pracowaliśmy za darmo?! DODRUK = INFLACJA! Winny jest rząd... Mateusz Machaj (youtube.com)

Sukcesem również okazała się współpraca z portalem Onet. W czasie jej trwania mieliśmy możliwość publikowania naszych tekstów na stronie, którą dziennie odwiedzają dziesiątki tysięcy Polaków.

Dzięki temu udało nam się dotrzeć z przekazem Instytutu do szerszej publiczności, oraz zdobyć zasięgi znacznie większe niż osiągamy na naszym portalu.

Łukasz Jasiński, *The Economics of ObamaCare*

kwiecień 2023, wyd. Routledge

Opracowanie poświęcone jest kompleksowej analizie przyczyn oraz skutków, jakie przyniosła ostatnia reforma amerykańskiego systemu ochrony zdrowia. Autor dowodzi w nim, że zmiany jakie wprowadziła ustawa o przystępnej opiece zdrowotnej, czyli *Patient Protection and Affordable Care Act* (potocznie nazywana ObamaCare), ogólnie rzecz ujmując, nie były niczym nowym w długoletniej historii rządowego interwencjonizmu w amerykańskim systemie ochrony zdrowia. Zakres zmian wprowadzonych przez ObamaCare jest bardzo szeroki i obejmuje m.in.: branżę ubezpieczeniową, farmaceutyczną, pracodawców, pracowników czy osoby nieubezpieczone. Struktura książki ukazuje poszczególne przyczyny, kluczowe założenia i wpływ reformy na poszczególne obszary amerykańskiego systemu opieki zdrowotnej. Jednym z ważniejszych aspektów pracy jest analiza zjawiska tzw. spirali śmierci. Zmiany wprowadzone przez reformę ObamaCare umożliwiają zbadanie przyczyn tego zjawiska w skali całego kraju oraz umożliwiają szerszą analizę jego skutków.

► [przejdź do wydawcy](#)

Alicja Sielska, Łukasz Jasiński, Krzysztof Turowski (red.), *Mengerian Economics*

maj 2023, wyd. Edward Elgar Publishing

Praca zbiorowa jest częścią projektu upamiętniającego naukowy dorobek Carla Mengera, człowieka, bez którego nie byłoby austriackiej szkoły ekonomii. Pierwszą inicjatywą w tym zakresie był VIII Zjazd Austriacki, który odbył się 20 listopada 2021 r. w Nowym Sączu – mieście narodzin ekonomisty. W historii ekonomii można znaleźć wiele prac, które przez lata pozostawały niezauważone. Jak podkreślał Friedrich August von Hayek, przypadek Zasad ekonomii Carla Mengera jest wyjątkowy, ponieważ dzieło to zrewolucjonizowało już dobrze rozwiniętą naukę, ale dzięki przypadkowym okolicznościom, znajdowało się tylko w ograniczonym obiegu. Chociaż w 2021 r. minęło dokładnie 150 lat od publikacji *Zasad ekonomii* Mengera i 100 lat od jego śmierci, to dzieło człowieka, którego można nazywać Ojcem austriackiej szkoły ekonomicznej, wciąż pozostaje inspirujące i aktualne. Autorzy książki skupili się na przedstawieniu życia Mengera, jego filozoficznych inspiracji i teorii. Pokazali oni wyjątkowość jego światopoglądu filozoficznego i zastosowania spostrzeżeń ekonomisty do rozważań nad powstaniem pieniądza, bitcoina, spontanicznością instytucji, a także różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, charakterystyki zjawiska dóbr wspólnych oraz postępu technologicznego.

► [przejdź do wydawcy](#)

O rozwoju Instytutu Misesa dobrze świadczą m. in. publikacje naukowe, których autorami są ekonomiści oraz stali współpracownicy Instytutu. W 2023 r. ukazały się trzy istotne opracowania (indywidualne oraz prace zbiorowe) pogłębiające tematykę austriackiej szkoły ekonomii zarówno od strony teoretycznej, jak i empirycznej. Warty uwagi jest fakt, że publikacje te ukazały się w renomowanych wydawnictwach zagranicznych jak Routledge czy Edward Elgar Publishing.

Alicja Sielska (red.), Transition Economies in Central and Eastern Europe: Austrian Perspectives

sierpień 2023, wyd. Routledge

Inną wartą uwagi publikacją jest praca zbiorowa pt. *Transition Economies in Central and Eastern Europe: Austrian Perspectives*, która jest zwięźczeniem wykładów oraz dyskusji jakie miały miejsce podczas konferencji *Power and market – three decades of economic reforms in central and eastern Europe. Can Austrian economists be satisfied?*, która odbyła się w dniach 12-15 czerwca 2022 r. na Uniwersytecie Wrocławskim. Instytut Misesa był jednym z partnerów wydarzenia. W niniejszym opracowaniu opisano austriackie spojrzenie na temat socjalizmu. W tym kontekście wyjaśniono również sukces transformacyjny krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Pokazano ponadto, że teoria interwencjonizmu nie traci na aktualności, a ona sama, jak i jej drobne modyfikacje, mogą służyć wyjaśnieniu aktualnych wydarzeń ekonomicznych. Autorami prezentowanej pozycji wydawniczej są przede wszystkim przedstawiciele szkoły austriackiej pochodzący z różnych krajów europejskich rozumiejący specyficzną naturę lokalnych instytucji. Swoje rozważania kierują do czytelnika zainteresowanego nie tylko ekonomią, historią czy politologią, ale każdego dociekającego prawdy i dbającego nie tylko o własny los, ale również o los przyszłych pokoleń.

► [przejdź do wydawcy](#)

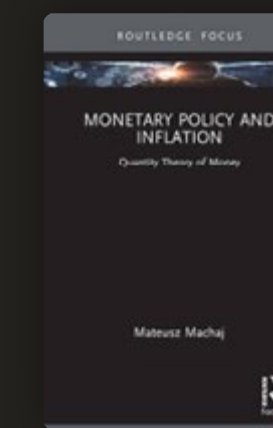

Alicja Sielska, Explaining the Gender Wage Gap

IV kwartał 2023, wyd. Edward Elgar Publishing

Publikacja ta, kolejny raz, dowodzi aktualności oraz istotności tematów podejmowanych przez poszczególnych badaczy związanych z Instytutem Misesa. Co więcej, praca ekonomistki częściowo dotyczy problematyki, za którą 2023 r. Claudia Goldin otrzymała *ekonomicznego nobla*. To aktualne opracowanie oferuje interesującą analizę badań nad różnicą w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, dostarczając jednocześnie ważnych oraz szczegółowych obserwacji na temat tego zjawiska. Książka ilustruje także różne metodologie zastosowane przez badaczy próbujących wyjaśnić ten złożony i trudny temat.

► [przejdź do wydawcy](#)

Mateusz Machaj, Monetary Policy and Inflation. Quantity Theory of Money

IV kwartał 2023, wyd. Routledge

Pod koniec 2023 roku ukaże się również monografia dr. hab. Mateusza Machaja, prof. UW i założyciela Instytutu Misesa. W ostatnich latach nastąpił powrót do wysokiej inflacji, co wywołało debatę na temat roli polityki pieniężnej w znaczących wzrostach cen, zwłaszcza w kontekście ilościowej teorii pieniądza. Niniejsza książka odnosi się do tradycji tej teorii w wyjaśnianiu długoterminowych poziomów inflacji. Wyjaśnia, w jaki sposób i dlaczego – pomimo istotnych ograniczeń – ilościową teorię pieniądza można zastosować w analizowaniu historii gospodarczej, z uwzględnieniem wyższej inflacji w 2022 r. Autor wyjaśnia także, dlaczego ilościowa teoria pieniądza, z pewnych wewnętrznie uzasadnionych powodów, nie jest częścią współczesnej polityki pieniężnej.

► [przejdź do wydawcy](#)

Fundacja Instytut Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa podzielona jest na działy i projekty. Każdy dział i projekt ma swojego koordynatora.

Fundator

Mateusz Machaj
Dział Badawczo-Naukowy

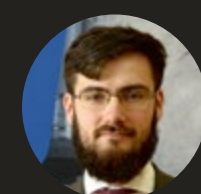
Dyrektorzy

Paweł Kot
Dyrektor ds. operacyjnych
Redaktor naczelny mises.pl

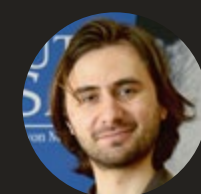

Marcin Serafin
Komunikacja i Marketing

Karol Szczerbiński
Fundraising

Zarząd

Mikołaj Pisarski
Prezes Zarządu

Mateusz Benedyk
Członek Zarządu
i Dyrektor Generalny

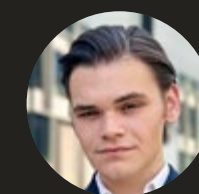

Stanisław Kwiatkowski
Członek Zarządu

Arkadiusz Sieroń
Członek Zarządu

Współpracownicy

Wiktor Dolata
Wolna przedsiębiorczość

Marcin Zieliński
Wydawnictwo

Łukasz Jasiński
Wykładowca

Przemysław Rapka
Wykładowca

Wiktor Strzelczyk
Redaktor

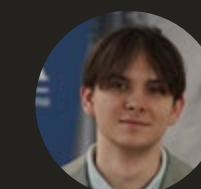
Jakub Wiśniewski
Wykładowca

Hubert Wejman
Zespół Komunikacji
i Marketingu

Bonawentura Lach
Zespół Komunikacji
i Marketingu

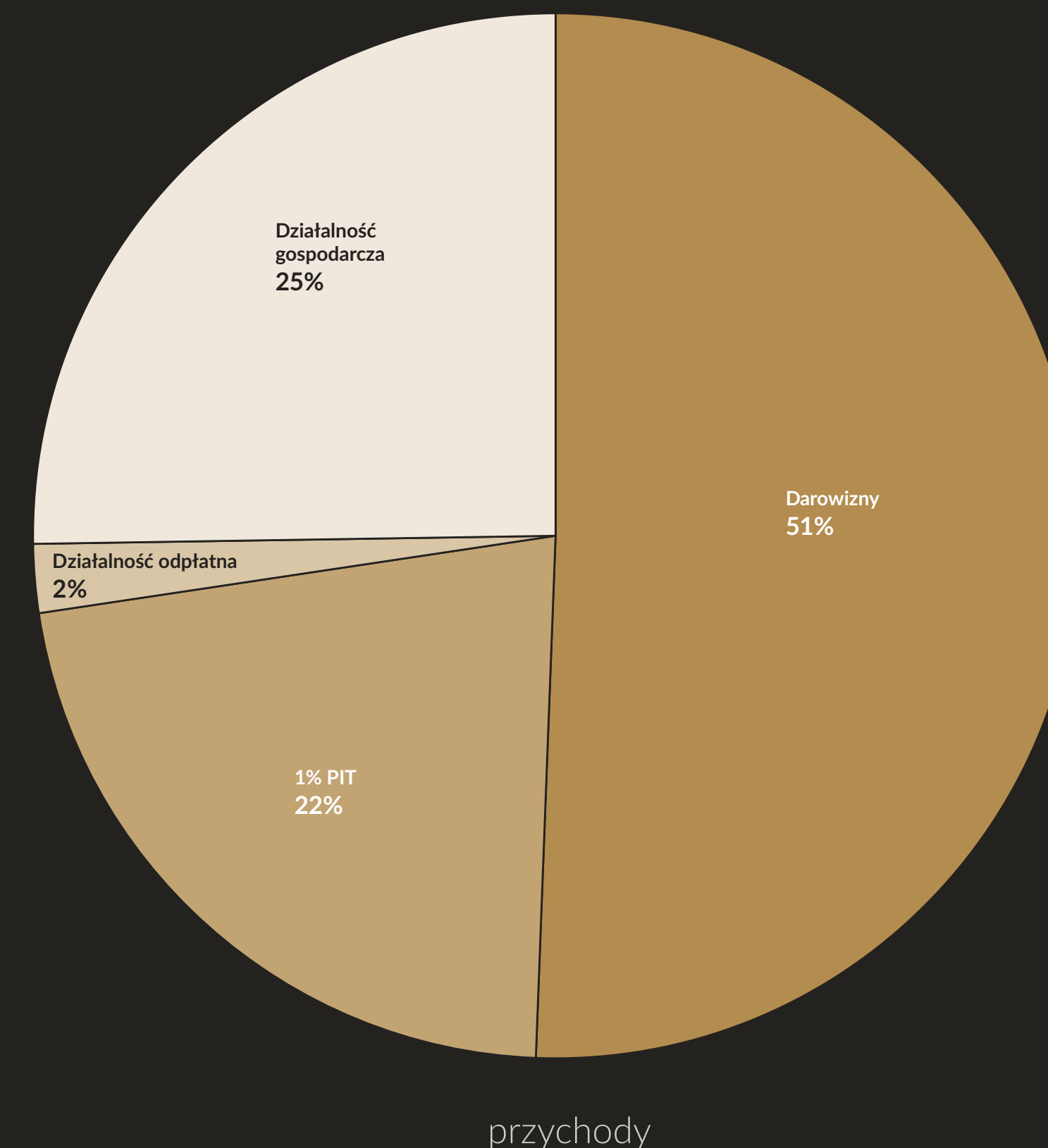
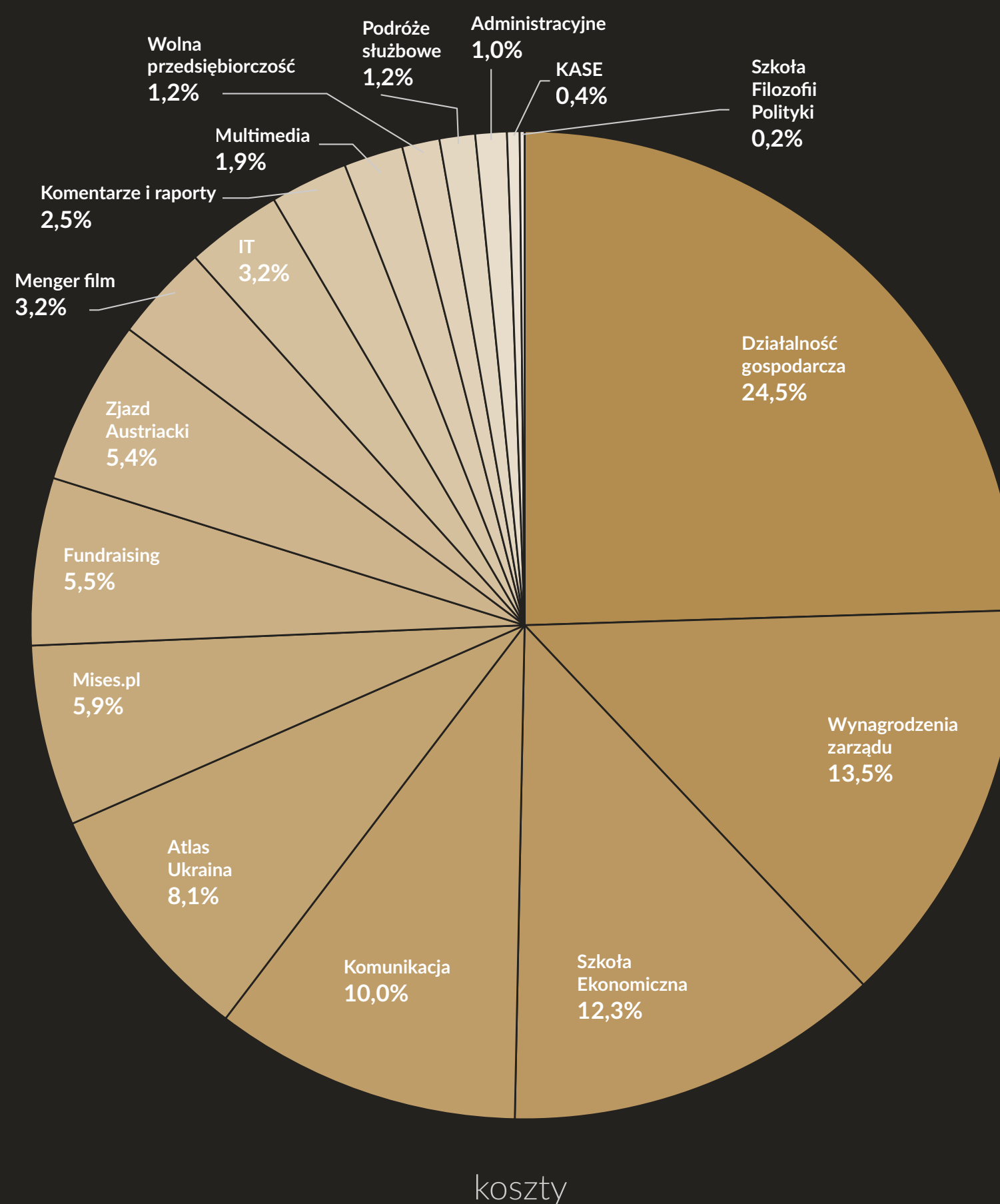
Maksymilian Gałuszka
Zespół Komunikacji
i Marketingu

Tomasz Kłosiński
Redaktor

Nasi darczyńcy (indywidualni i instytucjonalni) przekazali nam w ostatnim roku w sumie ponad 289 tys. zł. Ponadto obdarowano nas odpisami 1,5% podatku dochodowego na kwotę ponad 226 tys. zł. Przychody te zostały uzupełnione przez sprzedaż biletów na Zjazd Austriacki (ponad 15 tys. zł) oraz naszą działalność gospodarczą (książki i gadżety) – w kwocie powyżej 137 tys. zł. Jesteśmy niezmiernie wdzięczni, że pomimo wyraźnego spadku realnych dochodów wywołanego pandemicznym dodrukiem pieniądza zechcieliście wesprzeć nas tak dużą kwotą.

Dzięki zyskom akumulowanym w latach ubiegłych udało nam się zrealizować więcej działań, niż pozwalały na to nasze przychody. Dlatego też finansowo Instytut zanotował stratę w wysokości ponad 90 tys. zł. To sprawia, że w kolejnych latach musimy mocno pilnować kosztów działania i starając się poprawić przychodową stronę naszej Fundacji.

Po post-lockdownowej odwilży wróciliśmy niestety na tory rozrostu państwa. Pomimo że ustąpiły ograniczenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej wprowadzane pod pretekstem państwowej troski o zdrowie obywateli, to nie ustają państwowe zapędy do wdzierania się w życie zwykłych ludzi.

Nieustające wojny w różnych regionach świata toczą się kosztem nie tylko marnotrawstwa zasobów w przemyśle śmierci, ale również ograniczania podstawowych praw osób nie ponoszących za to odpowiedzialności. W Polsce partie polityczne, pod pozorem chęci pomocy najbiedniejszym, ścigają się w proponowaniu kolejnych programów coraz bardziej rujnujących gospodarkę. Na każdym poziomie próba walki o rzekome wyższe dobro odbywa się kosztem zastępów prostych ludzi, którzy skupiają się na codziennej pracy, zamiast na teatrze politycznym. To właśnie ci „zapomniani ludzie” są największymi ofiarami zarówno konfliktów zbrojnych, których nie chcą, jak i programów redystrybucyjnych, które są zmuszeni finansować.

Walka pomiędzy ideą wolności a ideą różnych wydań socjalizmu jest nie mniej zacięta niż 20 lat temu, gdy Instytut Misesa zaczynał swoją działalność. Udział państwa w życiu każdego z nas rośnie, co widać chociażby po wciąż przesuwającym się w głąb drugiej połowy roku Dniu Wolności Sektora Prywatnego. Rosną jednak również zasięgi działań Fundacji, którą tworzymy wspólnie z Państwem. Wydane przez nas książki corocznie znajdują wciąż tysiące nowych odbiorców, a nasz portal notuje nieustannie rosnące liczby odwiedzin. Również Szkoła Ekonomiczna IM cieszy się niemalejącą popularnością, z każdą kolejną edycją dając światu kilkudziesięciu absolwentów gotowych bronić wolnorynkowych idei.

Wierzimy, że nasza walka o lepsze – i bardziej wolne – jutro będzie w kolejnych latach przynosiła owoce równie obfite jak dotychczas. Będziemy robić co w naszej mocy, by dawać Polsce i Światu kolejne pokolenia wojowników o wolność, w czym mam gorącą nadzieję, również Państwo będą nam w dalszym ciągu nie mniej ochoczo pomagać.

Z pozdrowieniami
Dr. Mateusz Benedyk
Prezes Instytutu Misesa

Instytut Edukacji Ekonomicznej im. Ludwiga von Misesa

Fundacja Instytut Edukacji Ekonomicznej

im. Ludwiga von Misesa

pl. Strzelecki 20, 50-224 Wrocław

www.mises.pl